

Tal og tendenser

for Region Midtjylland og omverden

Udkast 10. august 2010

Indhold

Danmark i den globale økonomi.....	2
Region Midtjylland: tendenser, styrker og udfordringer.....	7
Erhvervsstruktur.....	8
Internationalisering	10
Værdiskabelse og produktivitet	11
Arbejdsstyrke.....	14
Uddannelse	16
Iværksætteri	20
Innovation	22

Danmark i den globale økonomi

Region Midtjylland ligger i hjertet af et af verdens rigeste lande. Men positionen blandt verdens rigeste er ikke naturgivet, og der skal arbejdes hårdt for at fastholde regionens velstand og velfærd.

For godt 20 år siden lå Danmark på top 10 blandt verdens rigeste lande.¹ Danmark var i selskab med arabiske olielande, USA, Canada og andre små Vesteuropæiske lande.

Tabel 1. Verdens 25 rigeste lande 1987 og 2007 (BNI pr. capita, købekraftspariteter, US\$)

		1987			2007
1	Forenede Arabiske Emirater	31.050	1	Luxembourg	66.920
2	Kuwait	21.900	2	Norge	54.150
3	Luxembourg	21.470	3	Kuwait	53.480
4	Schweiz	20.860	4	Macao SAR*, Kina	52.300
5	USA	19.390	5	Brunei	50.820
6	Island	19.080	6	Singapore	46.870
7	Sverige	16.510	7	USA	46.220
8	Canada	16.430	8	Schweiz	44.200
9	Danmark	15.980	9	Hongkong SAR*, Kina	44.010
10	Østrig	15.710	10	Holland	40.530
11	Norge	15.590	11	Canada	37.980
12	Australien	15.310	12	Irland	37.920
13	Belgien	15.160	13	Sverige	37.670
14	Tyskland	14.910	14	Danmark	36.420
15	Japan	14.440	15	Østrig	36.090
16	Holland	14.440	16	Australien	36.080
17	Italien	14.270	17	Storbritannien	35.450
18	Finland	14.240	18	Finland	35.330
19	Frankrig	14.170	19	Tyskland	35.200
20	Storbritannien	13.470	20	Belgien	34.840
21	Saudi Arabien	13.390	21	Japan	34.760
22	Hongkong SAR*, Kina	13.280	22	Island	34.490
23	Macao SAR*, Kina	13.130	23	Frankrig	32.810
24	Singapore	12.680	24	Bahrain	32.290
25	New Zealand	12.600	25	Italien	30.790

Kilde: World Bank

* SAR = Special administrative region

I 2007 kan man se tegn på en ny økonomisk verdensorden, hvor de kinesiske administrative områder Macao og Hongkong er nået op blandt verdens 10 rigeste lande. Danmark er at finde på en 14. plads i 2007.

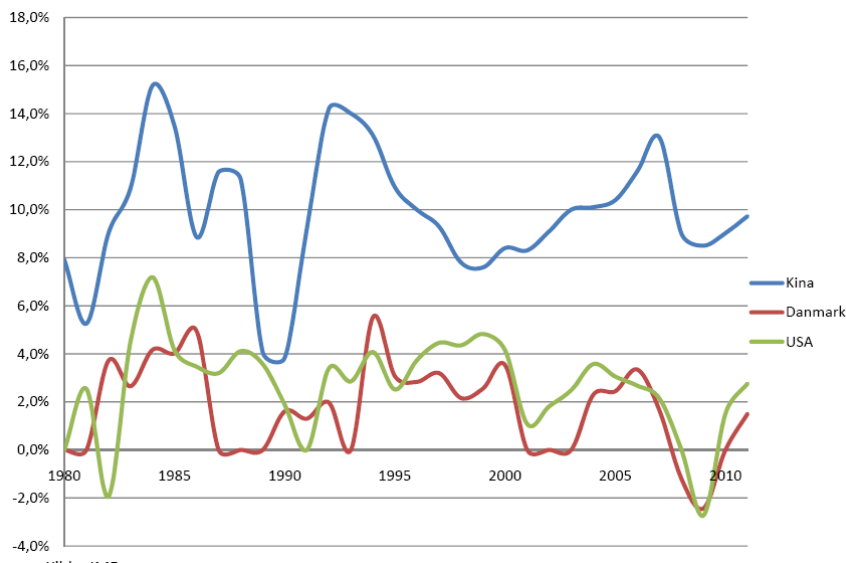
Det er stadig en flot position, men ændringen i den økonomiske rangorden er resultatet af en eksplosiv økonomisk vækst i Østen, som hverken Europa eller USA kan matche.

¹ Opgjort som bruttonationalindkomst i købekraftspariteter.

Verdensøkonomien trækkes således i stigende grad af lande uden for Europa, og selvom danske virksomheder har rettet deres salgs-, investerings- og produktionsaktiviteterne mere mod disse markeder, er kun godt 20 pct. af den danske udenrigshandel med varer rettet mod fjernmarkederne uden for Europa. Den danske handel med tjenester er mere orienteret mod de globale vækstmarkeder end det er tilfældet for varehandlen. Men når der ses bort fra søtransporten, gælder det også for tjenestehandlen, at det er nærmarkederne, der dominerer (Kilde: Økonomi- og Erhvervsministeriet, Danmark på de globale markeder, 2007).

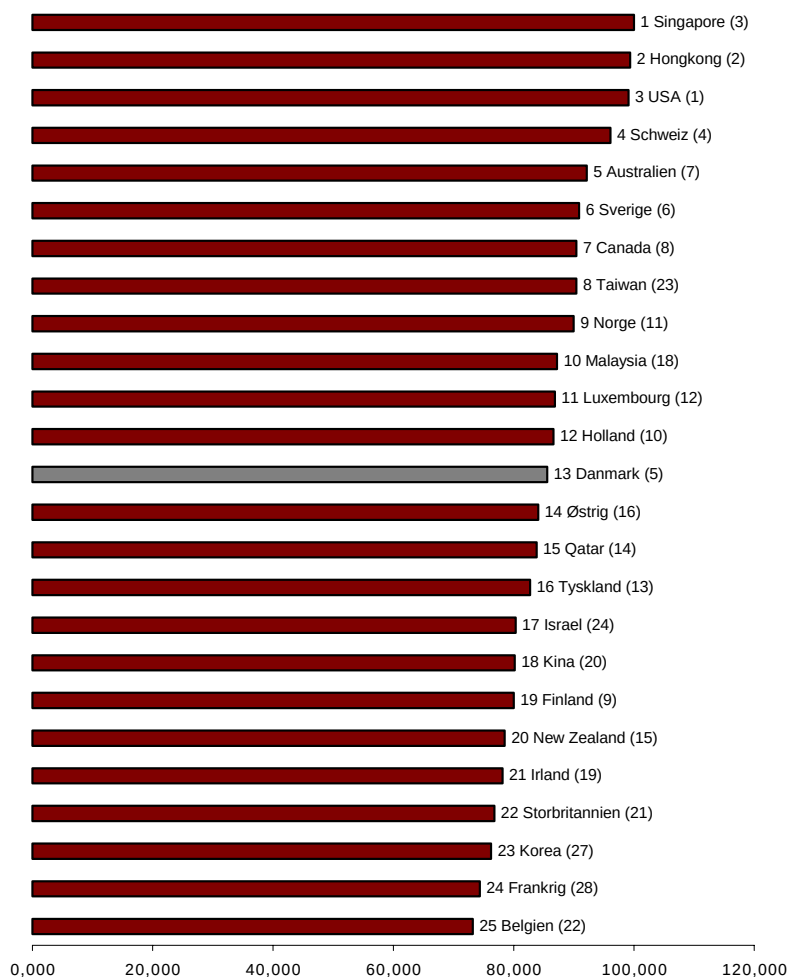
Hvis der skal sikres et stærkere dansk fodfæste på de nye vækstmarkeder kræver det at den globale konkurrence-dygtighed styrkes. Fra 2009 til 2010 er Danmark faldet fra en 5. til en 13. plads på det konkurrenceevne-scoreboard, som den schweiziske business school IMD hvert år udarbejder. Rangordenen er baseret på mere end 300 indikatorer, som både omfatter hårde økonomiske facts og vurderinger fra virksomhedsledere.

Det er primært virksomhedsledernes vurderinger, der er årsag til, at den danske konkurrenceevne opfattes som svækket i 2010. Det er dog værd at bemærke, at Danmark stadig ligger i den øverste fjerdedel af de i alt 58

Figur 1. Vækst i BNP, 1980-2010

Kilde: IMF, gengivet af Mette Knudsen, Danmarks Generalkonsulat i Shanghai ved Vækstfondens årsmøde 2010

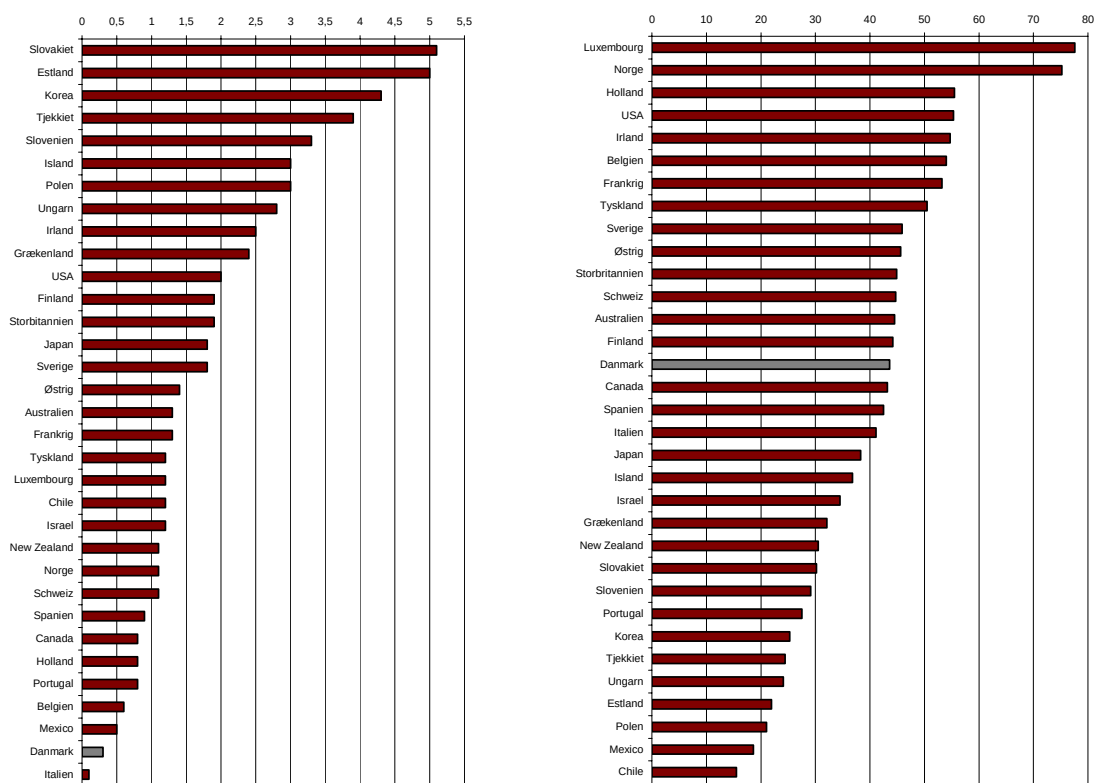
Figur 2. Konkurrenceevnens globale top-20 2010

(placeringen i 2009 er angivet i parentes)

Kilde: IMD World Competitiveness Yearbook 2010.

lande, hvis konkurrenceevne er blevet vurderet.

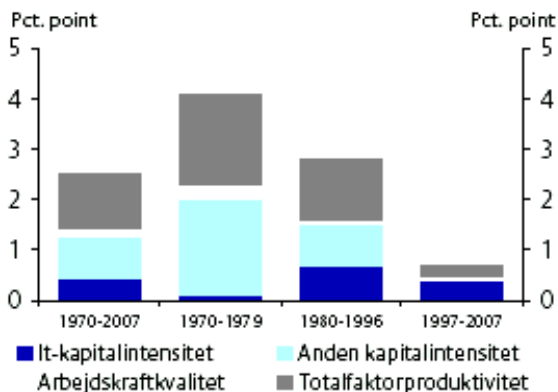
Produktiviteten er en af de faktorer, der påvirker konkurrenceevnen. Og den danske produktivitetsudvikling har, som illustreret i Figur 3, været svag de seneste år. De lande, der har oplevet den største produktivitetsvækst i perioden 2000-2008 - Slovakiet, Estland, Korea, Tjekkiet og Slovenien - vokser fra et lavt udgangspunkt. Så de lande, der topper listen over produktivitetsvæksten, har stadig et lavere produktivitetniveau end Danmark.

Figur 3. Gennemsnitlig årlig vækst i arbejdsproduktivitet 2000-2008 (venstre diagram) og produktivitetniveau - BNP pr. arbejdstime, USD - 2008 (højre diagram)
Kilde: OECD

Regeringens Vækstforum har, på baggrund af data fra Danmarks Statistik, beregnet hvilke faktorer, der har bidraget til den danske produktivitetsvækst siden 1970. Beregningerne viser, at kapitalintensiteten spiller en stor rolle for produktivitetsvæksten. Og derfor har den vækst i beskæftigelsen, som Danmark oplevede frem til 2008, efter al sandsynlighed spillet en væsentlig rolle for den svage produktivitetsvækst.

Den lave produktivitetsvækst i Danmark sammenlignet med andre lande betyder - alt andet lige -, at prisen på danske varer og ydelser vil ligge nogenlunde fast, fordi den indsats, der skal til for at producere varerne og ydelserne ikke ændrer

Figur 4. Bidrag til produktivitetsvæksten 1970-2007
Kilde: Kilde: Regeringens Vækstforum, april 2010 (baseret på data fra Danmarks Statistik)

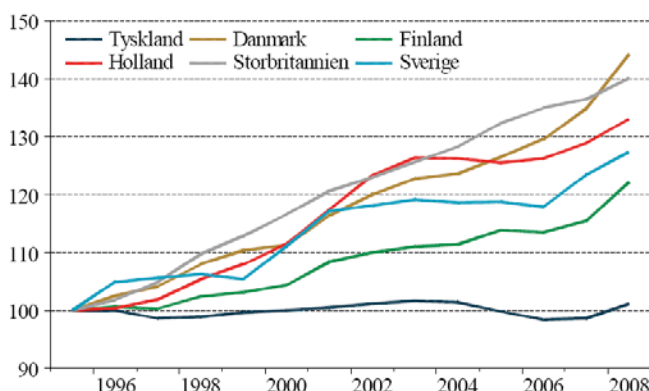
sig meget. De lande, der har haft en højere produktivitetstvekst kan – igen alt andet lige – sænke prisen, fordi de nu kan producere mere med uændret indsats.

Lønniveauet i Danmark ligger forholdsvis højt, og det er derfor nødvendigt at være produktive for at konkurrere med lande, som har lavere lønniveauer.

Danmark har dog den fordel, at det i mange tilfælde er muligt at opnå en forholdsvis høj pris for de danske varer. Økonomi- og Erhvervsministeriet har beregnet, at næsten halvdelen (44 %) af den danske eksport i 2005 stammede fra såkaldte upmarket-produkter. Det er produkter, hvor virksomhederne er i stand til at opnå en merpris på mindst 15 % i forhold til den gennemsnitlige eksportpris for samme produkttype blandt EU15-landene.

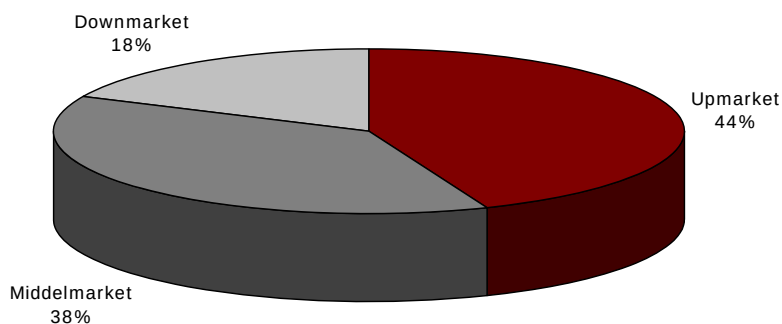
De danske virksomheders evne til at opnå en merpris for en stor del af eksportprodukterne kan ses som et udtryk for, at de danske produkter har en høj kvalitet. Den høje kvalitet kan sikres gennem et højt vidensniveau i produktionen. Videnniveauet kommer til udtryk ved at de virksomheder, der eksporterer upmarket-produkter, har en højere andel højtuddannede ansat, og har højere udgifter til forskning og udvikling end øvrige virksomheder. Det betyder, at der skal investeres i viden og dygtige medarbejdere, hvis eksportpositionen skal fastholdes – og også gerne styrkes.

I en global verden foregår danske virksomheders investeringer i viden og medarbejdere ikke kun i Danmark. Mange virksomheder placerer jobfunktioner udenfor Danmarks grænser. Og det er især

Figur 5. Udviklingen i enhedslønomkostninger 1995-2008 (indeks, 1995=100)

Kilde: OECD Economic Outlook

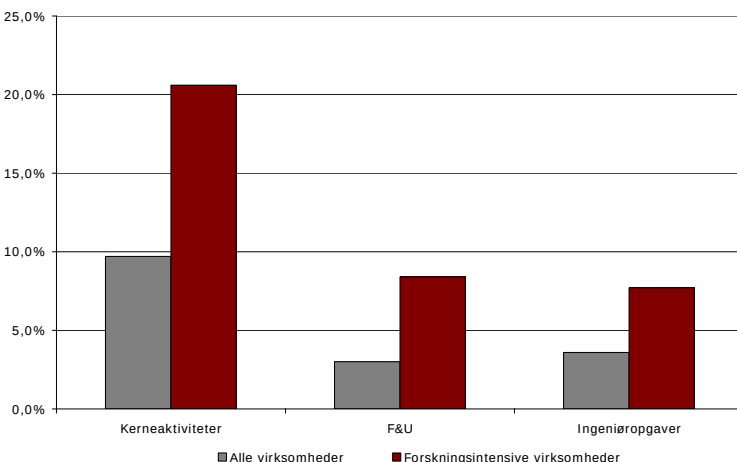

Figur 6. Fordelingen af dansk eksport 2005

Kilde: Økonomi- og Erhvervsministeriet, Danmark på de globale markeder, 2007.

Upmarket: De danske virksomheder opnår en merpris på mindst 15 % i f.t. den gennemsnitlige eksportpris for samme produkttype blandt EU15-landene.

Downmarket: De danske virksomheder opnår en pris, som ligger mere end 15 % under prisgennemsnittet for EU15-landene for den samme produkttype.

Figur 7. Udflytning af jobfunktioner fra Danmark, 2000-2006 (andel virksomheder, der har udflyttet funktioner)

Kilde: Regeringens Vækstforum, april 2010

forskningsaktive virksomheder, der flytter både kerneaktiviteter og mere videntunge opgaver til udlandet.

De kendetegn for Danmark i den globale økonomi, der er beskrevet ovenfor, udtrykker nogle overordnede tendenser, som også opleves i den midtjyske region. I den resterende del af denne rapport zoomes ind på den midtjyske regions karakteristika.

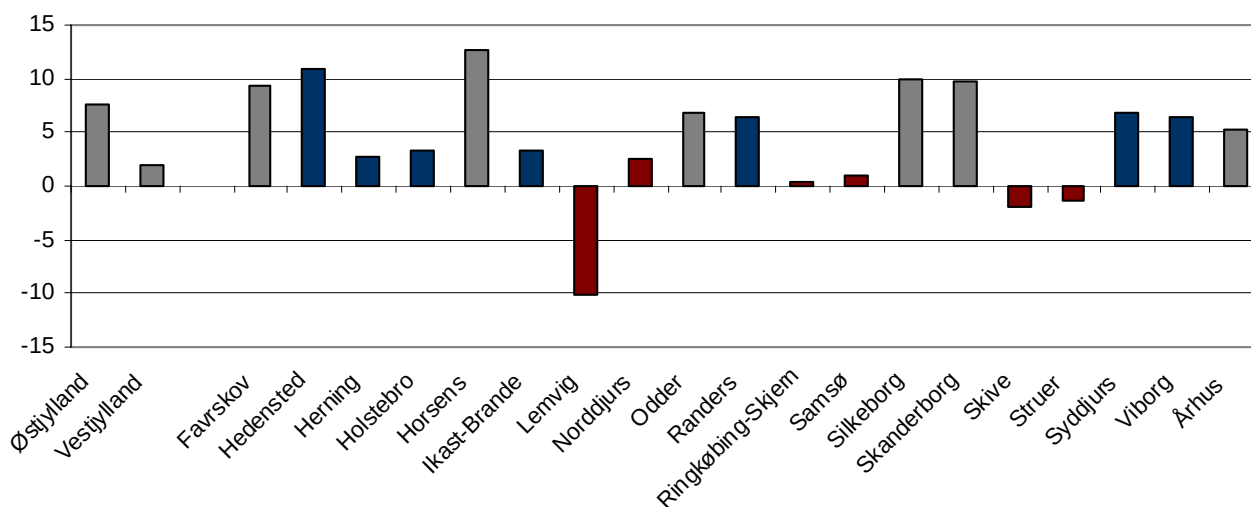
Region Midtjylland: tendenser, styrker og udfordringer

1,25 mio. af Danmarks 5,53 indbyggere bor i 2010 i Midtjylland. Arbejdsstyrken er på 670.000 personer, svarende til en erhvervsfrekvens på 80. Hver medarbejder genererede i 2008 i gennemsnit en bruttoværditilvækst på 285,5 kr. pr. arbejdstime. Denne værdi er udtryk for den midtjyske produktivitet, som analyseres nærmere senere.

Tabel 2. Nøgletal for Region Midtjyllands befolkning og arbejdsstyrke

Befolkning og arbejdsstyrke	Region Midtjylland	Hele landet
Antal indbyggere 2010	1.253.998	5.534.738
Andel 16-64-årige 2010	64,4	64,3
Fremskrivning: Andel 16-64-årige 2020	61,6	61,6
Fremskrivning: Andel 0-15-årige 2020	18,8	18,0
Fremskrivning: Andel over 64 år 2020	19,6	20,4
Arbejdsstyrken 2008	670.394	2.917.425
Erhvervsfrekvens 2008	80,0	79,1

Det forventes, at der bliver flere end de 1,25 mio. indbyggere i Region Midtjylland frem mod 2020. Væksten er dog ujævnt fordelt, med højest forventet befolkningstilvækst i by- og landkommunerne, mens væksten forventes at blive lavest – og i nogle tilfælde ligefrem negativ – i regionens yderkommuner.

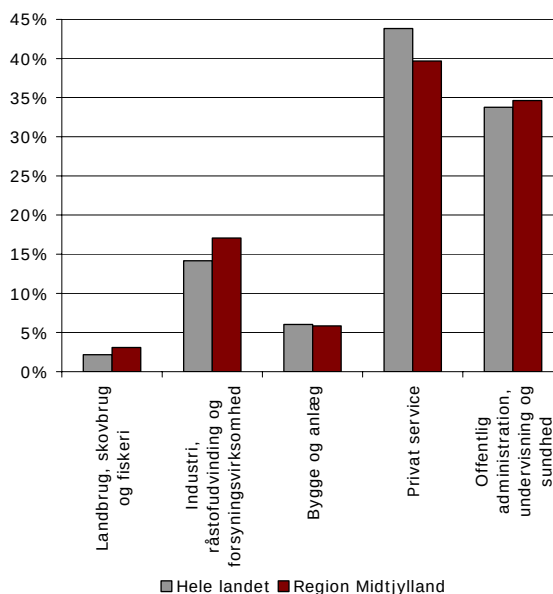
Figur 8. Fremskrivning af den midtjyske befolkning 2009-2020, fordelt på kommuner

Rød = yderkommuner; Blå = landkommuner

Kilde: SAM-K/LINE, 2009

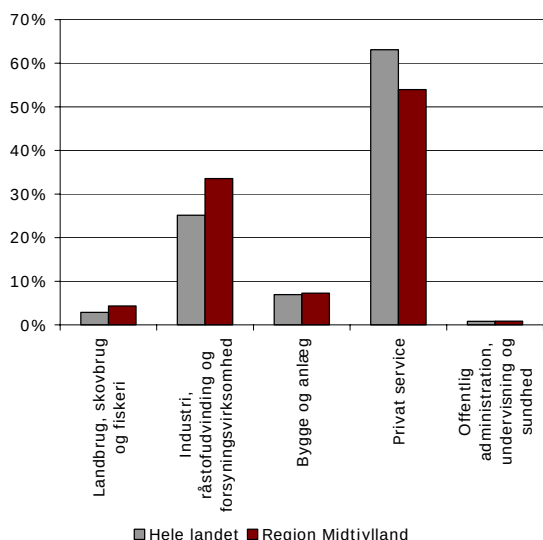
Erhvervsstruktur

Industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed fylder relativt mere, og privat service relativt mindre i det midtjyske erhvervsliv, end det er tilfældet i Danmark som helhed. Det gælder både i forhold til beskæftigelsen, omsætningen og i særdeleshed eksporten. Industri m.v. tegner sig for 17 % af beskæftigelsen i Region Midtjylland, men 68 % af eksporten. Det er et udtryk for, at industrien traditionelt set er et meget mere eksportorienteret erhverv end servicesektoren. Men i takt med at der bliver færre traditionelle industrijobs udfordres serviceerhvervenes forretningsmodel, da salg af serviceydelser til industrien udgør en vigtig del af serviceerhvervenes eksistensgrundlag.

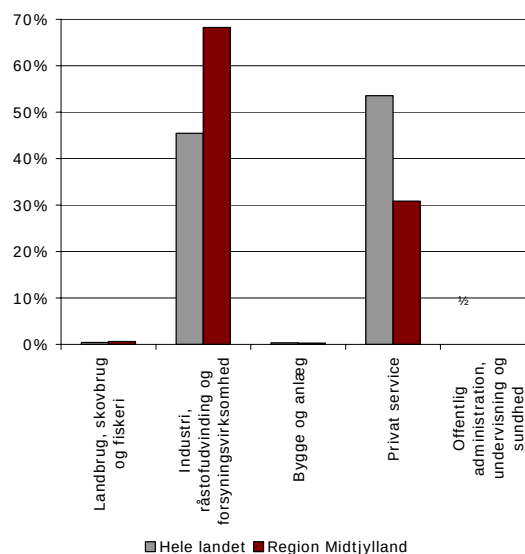
Figur 9.a. Erhvervsstruktur, andel beskæftigede, 1. kvartal 2010

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 9.b. Erhvervsstruktur, andel omsætning, 2007

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 9.c. Erhvervsstruktur, eksport, 2007

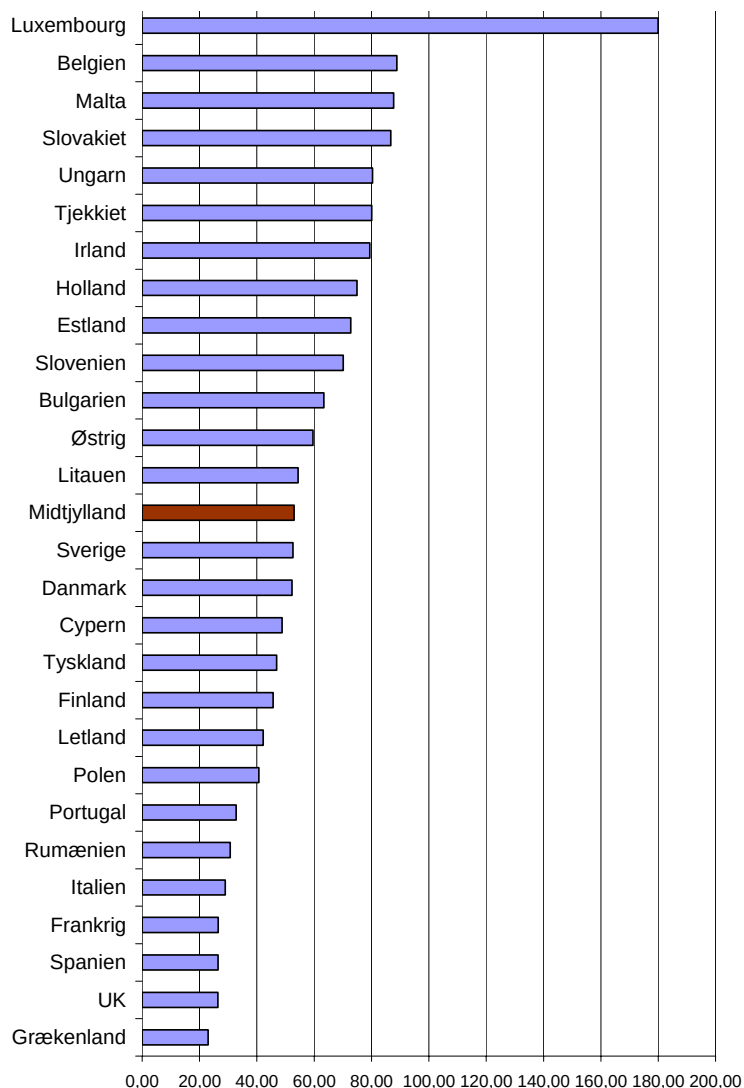
Kilde: Danmarks Statistik

Erhvervsstrukturen kan også beskrives mere detaljeret i forhold til ressourceområder. Den danske økonomi kan deles op i 8 ressourceområder: Fødevarer; Møbler/beklædning; Turisme; Bygge/bolig; It/kommunikation; Transport; Energi/miljø og Medico/sundhed. Hertil kommer en residualgruppe samlet under overskriften Øvrige erhverv.

Internationalisering

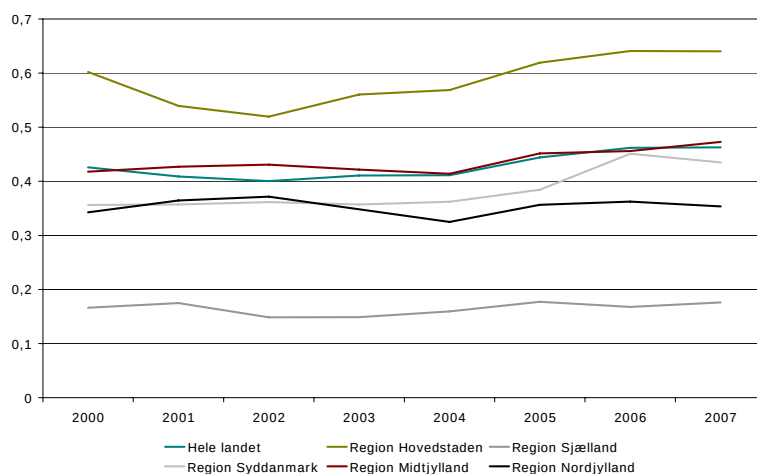
Eksport er ét udtryk for internationaliseringen af det midtjyske erhvervsliv. Eksport spiller som hovedregel en større rolle for små lande end for store lande. Det danske hjemmemarked er, p.g.a. landets begrænsede størrelse, lille, og giver derfor begrænsede vækstmuligheder for de midtjyske virksomheder. Eksport handler derfor i høj grad om at udnytte de muligheder, der findes på globale markeder.

Eksporten udgør knapt 50 % af bruttonationalproduktet i Midtjylland. Det svarer til eksportintensiteten på landsplan. Den største eksportandel findes i Region Hovedstaden, hvor især søtransporten tegner sig for en omfangsrig eksport. Sammenlignet med de øvrige regioner har Midtjylland en høj eksportintensitet, om end Region Syddanmark efter en markant stigning i eksportintensiteten, nu ligger tæt på det midtjyske niveau.

Figur 11. Eksport i % af BNP, Region Midtjylland i international sammenligning, 2007

Kilde: Danmarks Statistik og World Bank

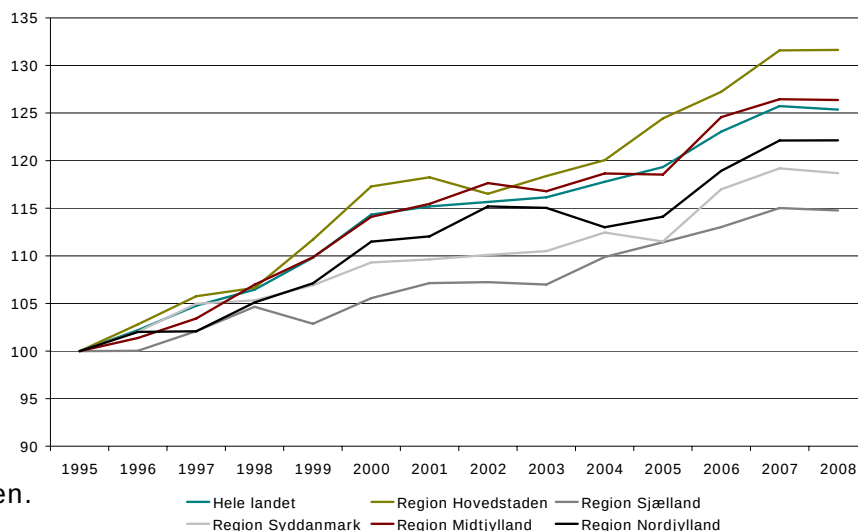
Figur 12. Eksport i % af BNP 2000-2007

Kilde: Danmarks Statistik

Værdiskabelse og produktivitet

Bruttoværditilvæksten udtrykker den værdiskabelse, der sker i et land eller i en region. Udviklingen i bruttoværditilvæksten afhænger af udviklingen i beskæftigelsen og udviklingen i produktiviteten. D.v.s. hvor mange timer bliver der arbejdet, og hvor meget bliver der produceret pr. time.

Siden 1995 har der været to markante vækstperioder i samtlige regioner. Den første omfatter perioden frem mod årtusindskiftet, mens den anden dækker perioden fra 2003 til 2007, hvorefter kurven flader ud i 2008, hvor finanskrisen slog igennem. Region Midtjylland har haft den næsthøjeste vækst i bruttoværditilvæksten, kun overgået af Region Hovedstaden.

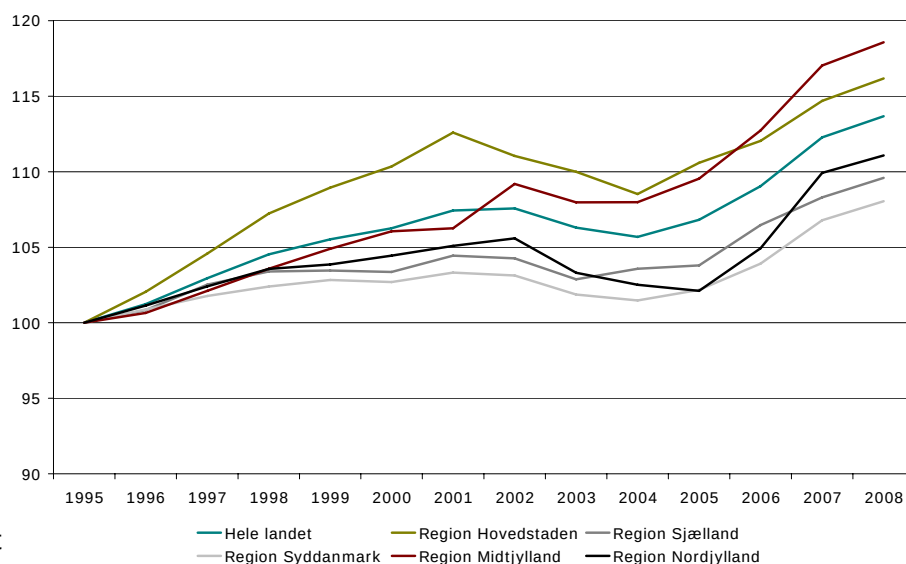

Figur 13. Udvikling i bruttoværditilvækst 1995-2008 (indeks 1995=100)
Kilde: Danmarks Statistik

Væksten i Midtjylland har været drevet af en markant fremgang i beskæftigelsen, i særdeleshed fra 2005, hvor Midtjylland lå over alle andre regioner i Danmark.

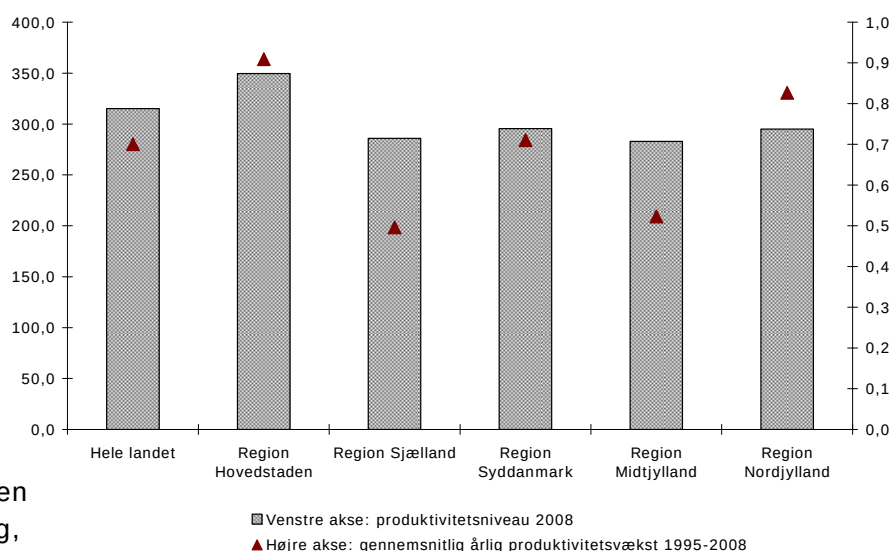
Produktivitetsudviklingen har til gengæld været svag i Region Midtjylland, med en gennemsnitlig årlig vækst i timeproduktiviteten på 0,5 % i perioden 1995-2008.

Forklaringen på den svage produktivitetsudvikling er ikke, at Region Midtjylland er startet fra et godt udgangspunkt med et relativt højt produktivitsniveau. Både i 1995 og i 2008 lå produktivitsniveauet i Midtjylland under i særdeleshed produktivitsniveauet i Hovedstaden. Og forskellen er blevet større p.g.a. den lavere vækstrate i Midtjylland.

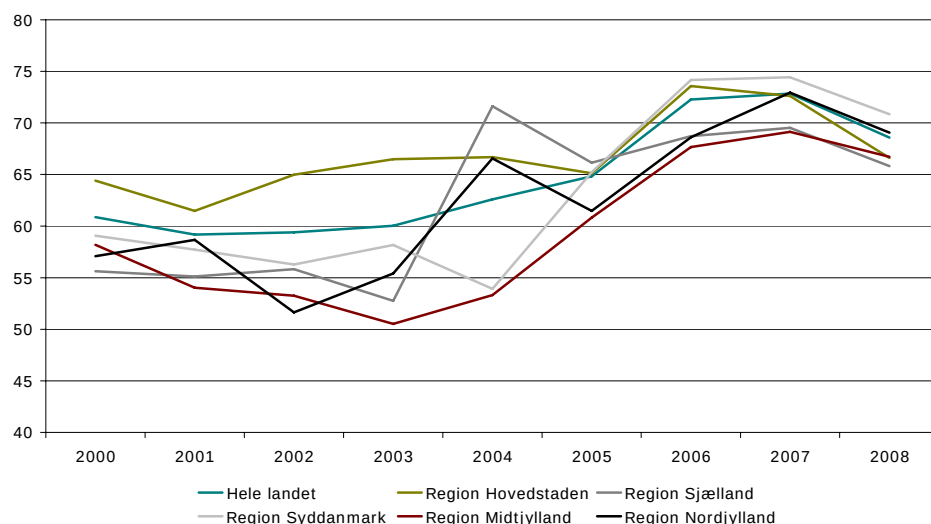
Figur 14. Beskæftigelsesudvikling, antal personer, 1995-2008 (indeks 1995=100)
Kilde: Danmarks Statistik

En af de sandsynlige forklaringer på den lave produktivitetsvækst i Midtjylland, især siden 2005, er at beskæftigelsesvæksten har været særlig høj i regionen. Når beskæftigelsen vokser kraftigt bliver der mindre kapital pr. medarbejder, og som vist i Figur 4 ovenfor, er kapitalintensiteten en vigtig bidragsyder til produktivitetsvækst. Udviklingen i Region Hovedstaden viser dog, at det er muligt at kombinere vækst i beskæftigelsen med en relativt høj produktivitetsvækst.

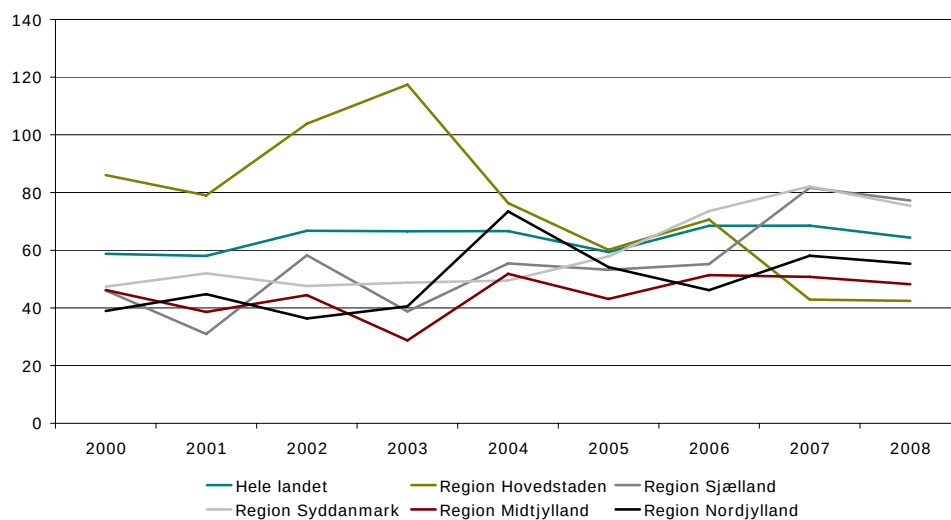
Figur 15. Produktivitetsniveau 2008 og gennemsnitlig årlig produktivitetsvækst 1995-2008
Kilde: Danmarks Statistik

Men det, der adskiller Region Hovedstaden fra Midtjylland er, at investeringsniveauet pr. præsteret arbejdstime har været højere i Hovedstaden. I Midtjylland har investeringsomfanget, som det fremgår af Figur 16 og 17, ikke været tilstrækkeligt højt i f.t. den stigende beskæftigelse til at løfte investeringsniveauet op på det niveau, som resten af landet ligger på.

Figur 16. Investeringer pr. præsteret arbejdstime 2000-2008, i alt (2000-priser kædede værdier)

Kilde: Danmarks Statistik, regionale regnskaber

Figur 17. Investeringer pr. præsteret arbejdstime 2000-2008, råstofudvinding, industri og energi (2000-priser kædede værdier)

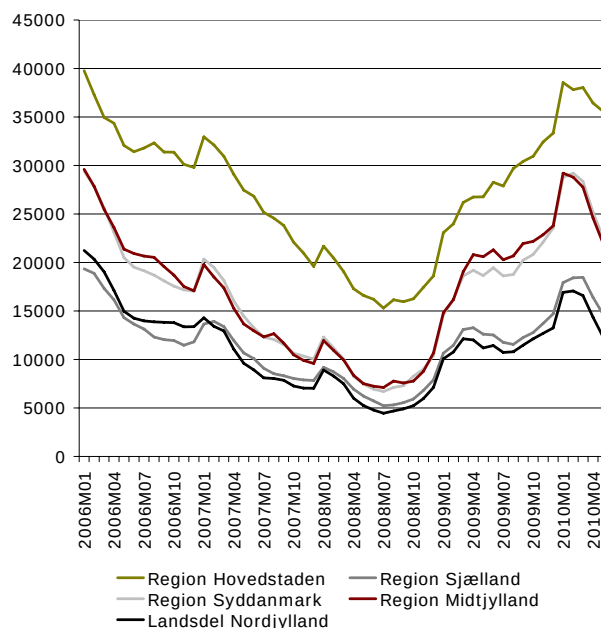
Kilde: Danmarks Statistik, regionale regnskaber

Arbejdsstyrke

Arbejdsstyrken i Midtjylland udgør, som nævnt indledningsvis, 670.000 personer. Og der har været brug for stort set alle i arbejdsstyrken i de senere år: Ledigheden i Region Midtjylland nåede i 2008 ned på et historisk lavt niveau med 7.100 fuldtidsledige, svarende til 1,1% af arbejdsstyrken. Som følge af finanskrisen og den efterfølgende økonomiske krise, er ledigheden steget de sidste 2 år og toppede med omkring 30.000 ved indgangen til 2010. Men kurven er vendt igen, og i maj 2010 var ledigheden på 22.000, svarende til en ledighedsprocent på 3,5%.

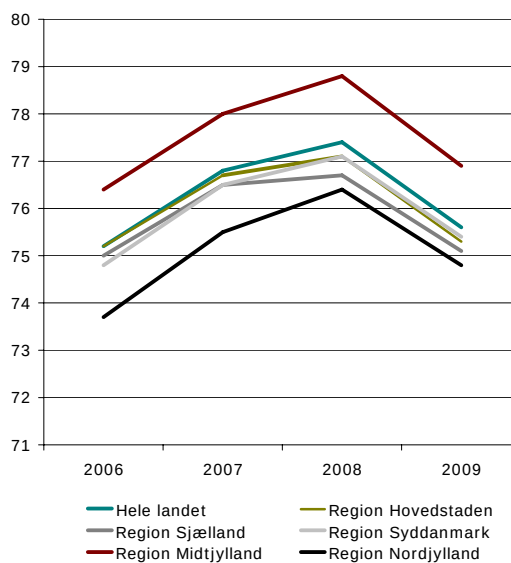
Den stigende ledighed afspejler sig i beskæftigelsesfrekvensen, som udtrykker hvor stor en andel af de 16-64-årige, der er i beskæftigelse. Beskæftigelsesfrekvensen toppe derfor i 2008, hvor ledigheden er i bund, mens den derefter dykker med 2 procentpoint fra 2008 til 2009. Sammenlignet med de øvrige regioner fastholder Midtjylland dog, på trods af nedgangen, en beskæftigelsesfrekvens der ligger godt et procentpoint over landsniveauet.

Arbejdsstyrkens størrelse afhænger på længere sigt ikke kun af beskæftigelsesfrekvensen, men også af den demografiske udvikling. I de kommende 10 år forventes der en lille stigning i antallet af borgere i Midtjylland i den arbejdsdygtige alder. Men der forventes en endnu større stigning i antallet af ældre. Så relativt set bliver der færre til at forsørge den del af befolkningen, der ikke indgår i arbejdsstyrken.

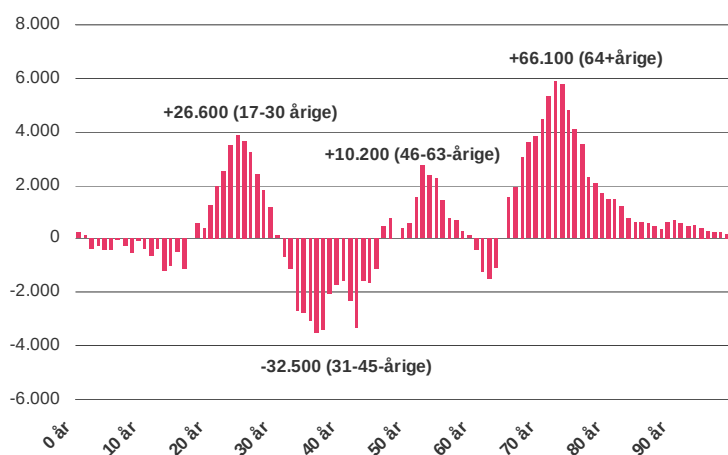
Figur 18. Antal ledige 2006-2010

Kilde: Danmarks Statistik

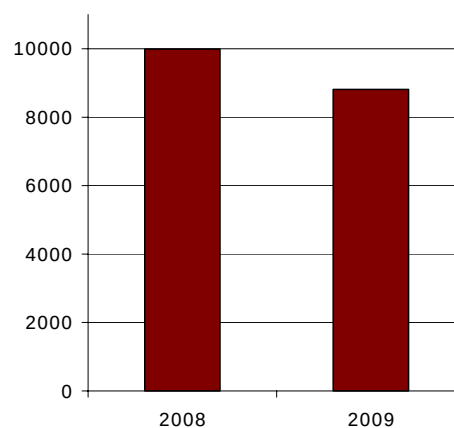

Figur 19. Beskæftigelsesfrekvens 2006-2009

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 20. Ændringer i den midtjyske befolkning 2009-2019
Kilde: Beskæftigelsesrådet i Midtjylland

Figur 21. Antal udenlandske borgere i Midtjylland med opholdsgrundlag til erhverv og lønindkomst
Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen

Tiltrækning og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft kan være en måde at udvide arbejdsstyrken på. I 2008 var der ca. 10.000 udenlandske borgere med opholdsgrundlag og lønindkomst i Midtjylland. Dette tal faldt til 8.800 i 2009, hvilket i høj grad kan tilskrives den faldende efterspørgsel efter arbejdskraft som følge af den finansielle og økonomiske krise.

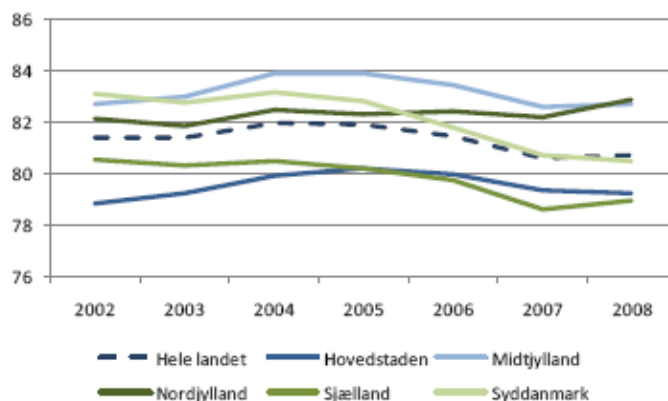
Uddannelse

Det bliver stadig sværere at få et job uden at have nogen form for uddannelse. De midtjyske virksomheder har i løbet af 2008 og 2009 især skåret ned på de ufaglærte uden særlige kvalifikationer. Og virksomhederne forventer, at denne tendens fortsætter i det kommende år. Det betyder, at andelen af ufaglærte i forhold til andre typer medarbejdere falder ude på arbejdspladserne.

Region Midtjylland er den danske region, hvor den største andel unge forventes at opnå en ungdomsuddannelse. Men andelen har været faldende de sidste år. I 2008 var det knapt 83% af en ungdomsårgang, der forventedes at opnå en ungdomsuddannelse, mod knap 81% på landsplan.

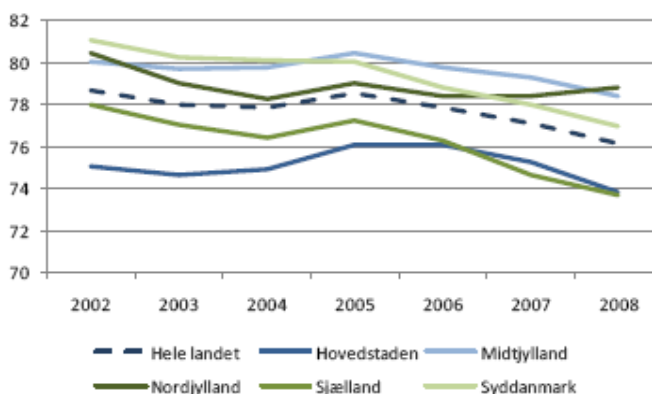
Også når det gælder den andel af en ungdomsårgang, der forventes at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse, ligger Region Midtjylland pænt i forhold til resten af landet. Men også her har andelen været faldende de seneste år, således at ca. 78% af en ungdomsårgang i 2008 forventedes at ville opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Adgangen til praktikpladser spiller en stor rolle for de erhvervsrettede uddannelser. Derfor kan det være årsag til bekymring, at antallet af indgåede praktikpladser på de erhvervsrettede uddannelser er faldet fra 2008 til 2009 i Region Midtjylland – således som det også er tilfældet i de øvrige regioner. Den finansielle og økonomiske krise har sandsynligvis påvirket virksomhedernes evne og vilje til at indgå praktikaftaler negativt, og dermed været en medvirkende årsag til, at de indgåede praktikaftaler i Region Midtjylland kun udgjorde 22,6 % af den samlede elevbestand på de erhvervsrettede uddannelser i 2009, mod 27,4 % i 2008.

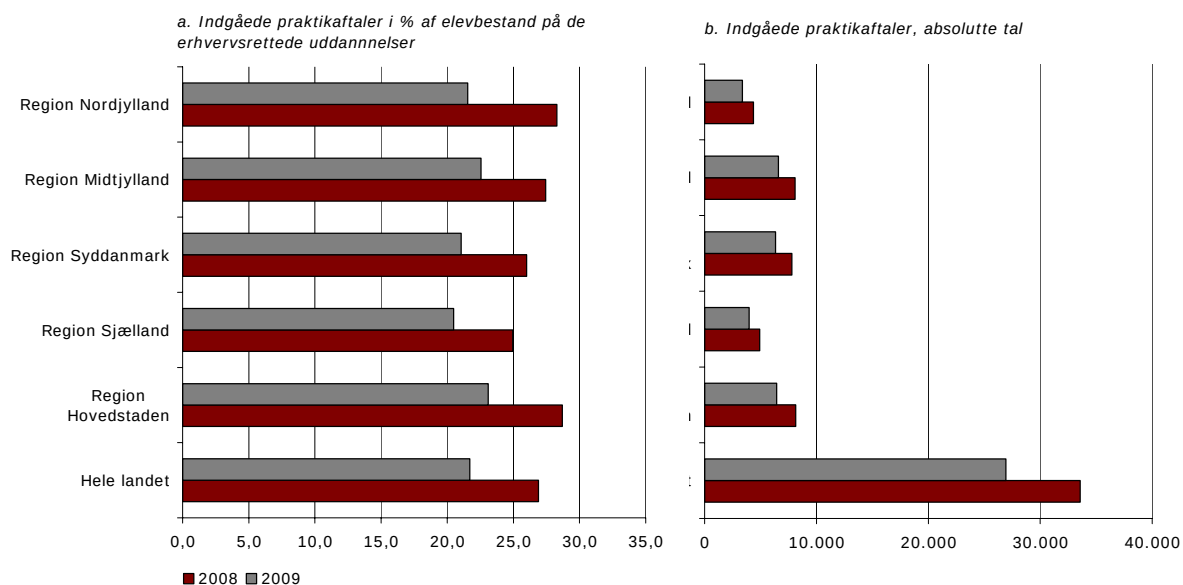
Figur 22. Andel af ungdomsårgangene 2002-2008 som forventes at opnå en ungdomsuddannelse i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse

Kilde: Uni-C Statistik og Analyse

Figur 23. Andel af ungdomsårgangene 2002-2008 som forventes at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse inden for 25 år efter afsluttet 9. klasse

Kilde: Uni-C Statistik og Analyse

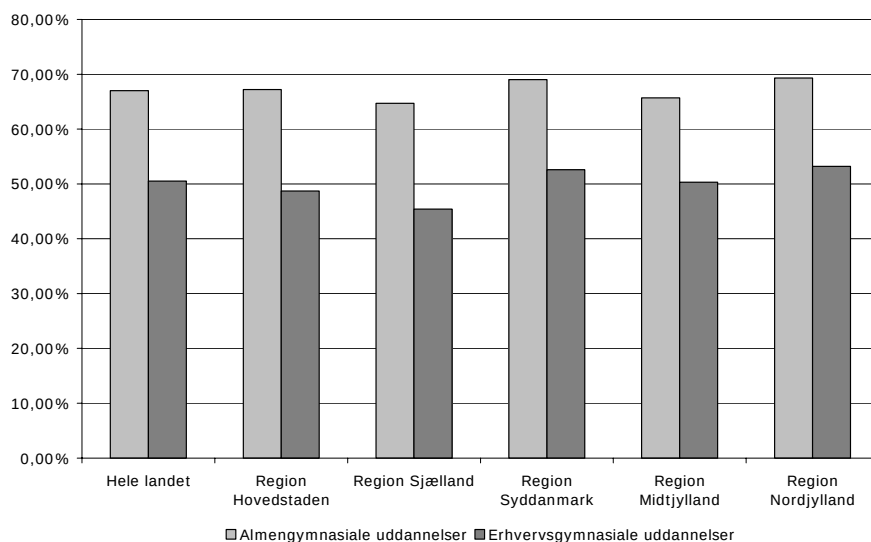

Figur 24. Indgående praktikaftaler ultimo året, 2008 og 2009

Kilde: UNI-C Statistik og Analyse

Vender blikket mod de videregående uddannelser, så påbegyndte knapt en tredjedel af studenterne fra de almen gymnasiale uddannelser i Region Midtjylland i 2006 en videregående uddannelse inden for 27 måneder efter eksamen. Fra de erhvervsgymnasiale uddannelser var det halvdelen af studenterne fra 2006, der påbegyndte en videregående uddannelse inden for 27 måneder. De højeste overgangsfrekvenser findes i Region Syddanmark og Region Nordjylland.

En høj overgangsfrekvens mellem gymnasiale uddannelser og videregående uddannelser er imidlertid kun én af de faktorer, der har betydning for hvor stor en del af befolkningen, der forventes at opnå en videregående uddannelse. Andelen af unge, som gennemfører en gymnasial uddannelse, såvel som gennemførelsesprocenten på de videregående uddannelser, spiller også ind.

Figur 25. Overgang til videregående uddannelse, 2006

Kilde: UNI-C Statistik og Analyse

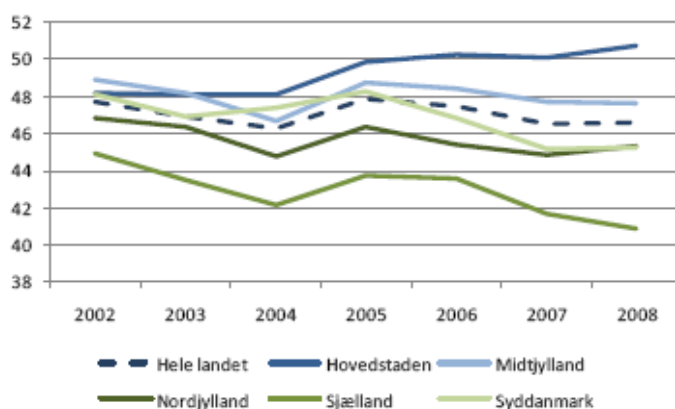
48 % af en midtjysk ungdomsårgang forventes at opnå en videregående uddannelse. På dette område er det Region Hovedstaden, der ligger højest med knapt 51 %. Der er en større spredning mellem regionerne i forhold til den andel, der forventes at opnå en videregående uddannelse, end det er tilfældet med ungdoms- og erhvervskompetencegivende uddannelser.

Region Hovedstaden er ikke blot den danske region, hvor flest unge forventes at opnå en videregående uddannelse, det er også den region, der har den højeste andel beskæftigede med videregående uddannelser. De øvrige regioner ligger markant under Hovedstaden på dette punkt, med Midtjylland som den af de fire øvrige regioner, der har den højeste andel beskæftigede med videregående uddannelser.

Uddannelsesindsatsen stopper imidlertid ikke når eksamensbeviset fra den kompetencegivende uddannelse er i hus. En kompetent og tidssvarende arbejdsstyrke forudsætter livslang læring og efteruddannelse. 200.000 borgere i Midtjylland mellem 30 og 64 år

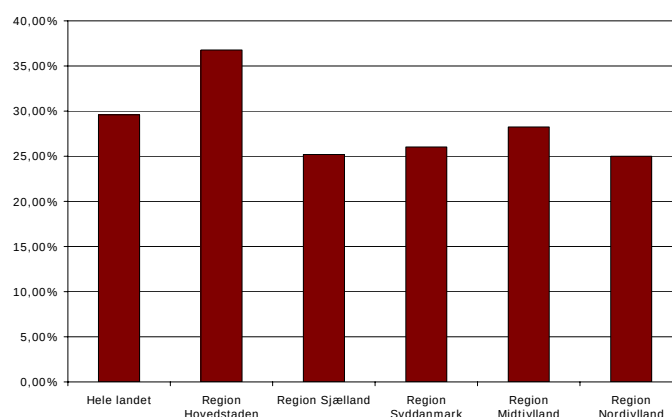
deltog i voksen- og efteruddannelse i 2008. Det svarer til at for hvert 1.000 indbyggere i regionen deltog 340 i voksen- og efteruddannelse det pågældende år. På landsplan var det 319 pr. 1.000 indbyggere. Der er relativt færrest kursister i Region Hovedstaden og Region Sjælland, og relativt flest i Region Nordjylland og Region Syddanmark.

Kursisterne i Region Midtjylland bruger tilsyneladende en smule mindre tid på deres voksen- og efteruddannelse end kursisterne gør på landsplan, eftersom antallet af kursister omregnet til årselever er det samme pr. 1.000 indbyggere i Region Midtjylland og på landsplan, på trods af at relativt flere personer har deltaget i voksen- og efteruddannelse i Midtjylland end landsgennemsnittet.

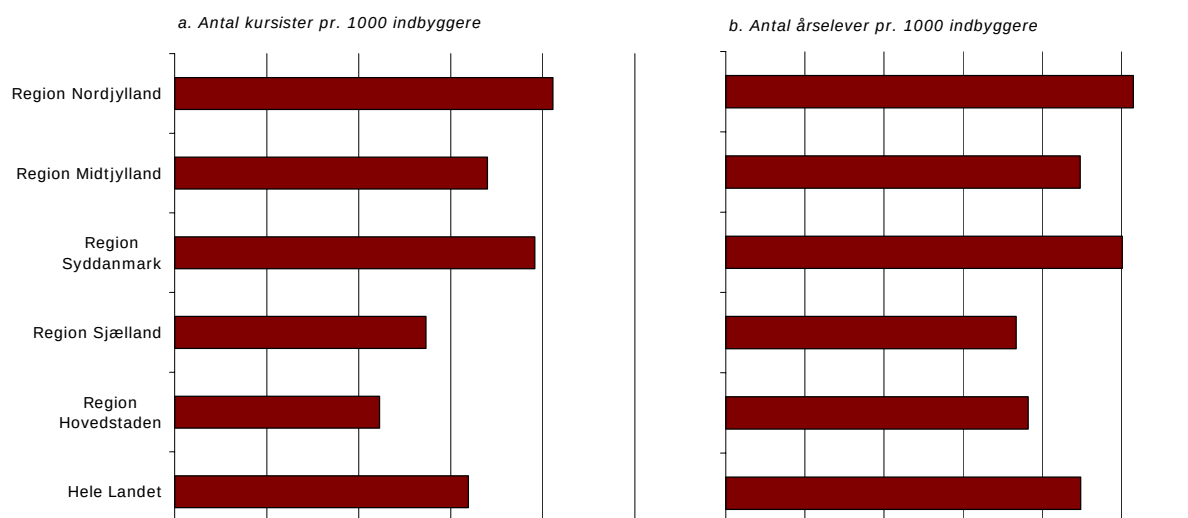
Figur 26. Andel af ungdomsårgangene 2002-2008 med en forventet videregående uddannelse 25 år efter afsluttet 9. klasse

Kilde: Uni-C Statistik og Analyse

Figur 27. Andel beskæftigede med videregående uddannelser i % af samtlige beskæftigede, 2009

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 28. Antal kursister og antal årselever pr. 1.000 indbyggere (30-64-årige) i voksen- og efteruddannelse, 2008

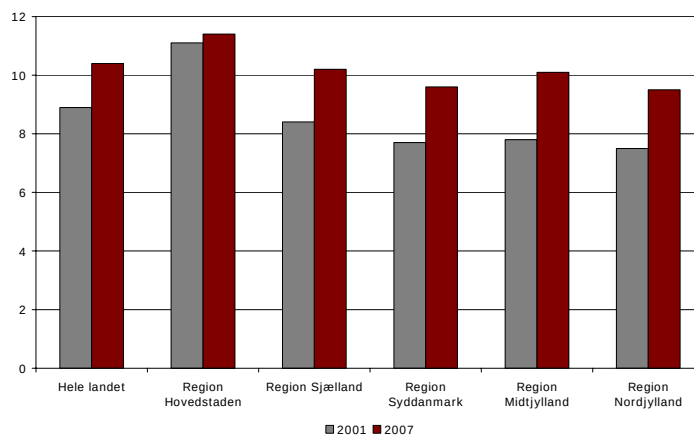
Kilde: UNI-C Statistik og Analyse og Danmarks Statistik

Iværksætteri

Iværksættere bidrager gennem etableringen af nye virksomheder til fornyelse af erhvervslivet. Der er i de senere år etableret knapt 5.000 nye private virksomheder om året i Region Midtjylland. Antallet har været stigende siden begyndelsen af årtiet. De nyetablerede virksomheder udgjorde i 2007 10,1 % af det samlede antal virksomheder i Midtjylland. Hermed ligger Region Midtjylland kun marginalt under den landsdækkende etableringsrate på 10,4.

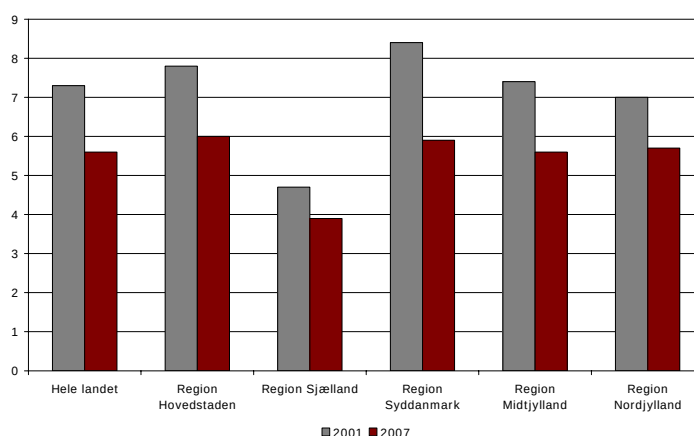
5,6 % af de nyetablerede virksomheder i Region Midtjylland var i 2007 eksportiværksættere, d.v.s. at de eksportererede til udlandet i deres første leveår. Der er tale om en nedgang fra begyndelsen af årtiet, hvor over 7 % af de nye virksomheder var eksportiværksættere. Region Midtjyllands andel af eksportiværksættere ligger på niveau med landsgennemsnittet, og der er i det hele taget små forskelle mellem regionerne m.h.t. andelen af eksportiværksættere i 2007, når man ser bort fra Region Sjælland, som skiller sig ud fra de øvrige regioner med en markant lavere andel eksporterende iværksættere.

62,5 % af de virksomheder, der blev etableret i Region Midtjylland i 2004, eksisterede stadig i 2007. Overlevelsesraten er vigtigt, fordi den grundlæggende forudsætning for, at en iværksættervirksomhed kan skabe vækst og bidrage til udviklingen af det regionale erhvervsliv er, at den overlever de første kritiske år. Den midtjyske overlevelsesrate ligger over landsgennemsnittet på 60,1 %, som bliver trukket ned af en relativt lav overlevelsesrate for nyetablerede

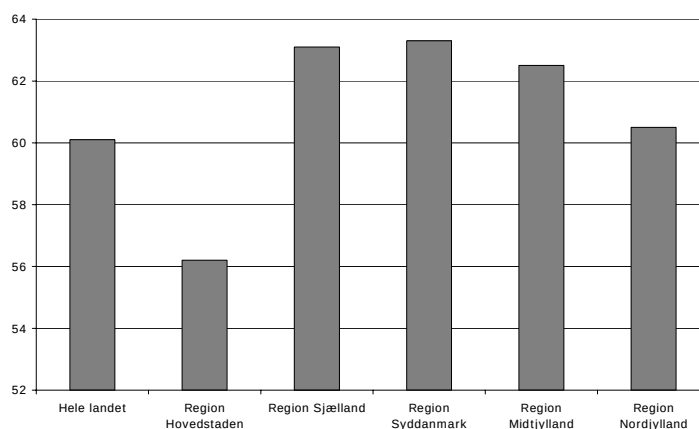
Figur 29. Etableringsrate 2001 og 2007

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik

Figur 30. Andel eksportiværksættere 2001 og 2007

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik

Figur 31. Overlevelsesrate 3 år efter etablering, 2007

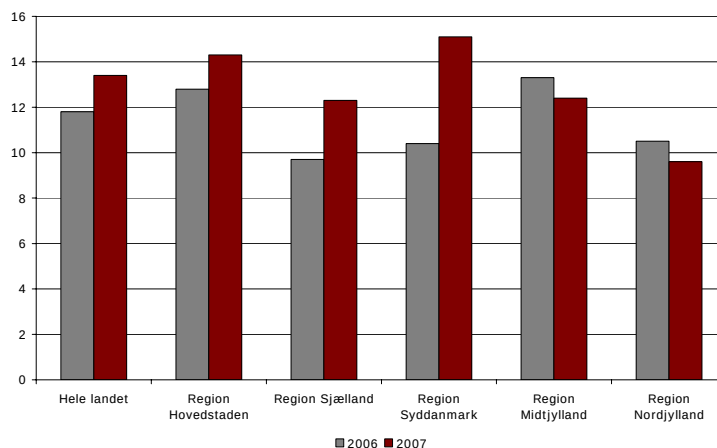
Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik

virksomheder i Region Hovedstaden.

12,4 % af de virksomheder, der blev etableret i Region Midtjylland i 2002 eller 2003, og som havde 5 eller flere ansatte i 2004, kunne i 2007 betegnes som vækstiværksættere. Vækstiværksættere skal, ud over at opfylde betingelsen til antal ansatte, også kunne fremvise en gennemsnitlig årlig vækst på mere end 20 % i de efterfølgende tre år (d.v.s. i perioden 2004-2007). Region Midtjyllands andel af vækstiværksættere lå i 2007 et procentpoint under landsgennemsnittet, men der kan være forholdsvis store udsving i vækstiværksætterandelen fra år til år.

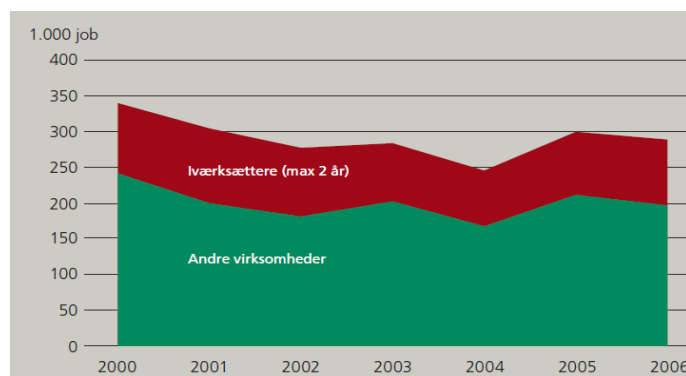
Årsagen til, at der er forholdsvis stort fokus på vækstiværksættere i erhvervspolitikken er, at de iværksættere, der evner at skabe vækst, bidrager betydeligt til skabelsen af nye jobs i de private virksomheder. I 2006 tegnede virksomheder etableret inden for de

seneste to år sig således for næsten af tredjedel af de nye jobs, der blev skabt det pågældende år.

Figur 32. Andel vækstiværksættere, 2006 og 2007

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik

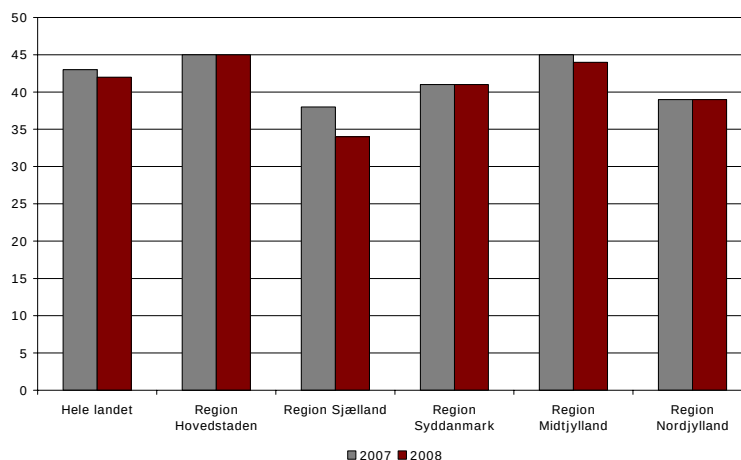

Figur 33. Iværksætteres bidrag til jobskabelsen i private virksomheder, 2000-2006.

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsen, Iværksætterindeks 2009.

Innovation

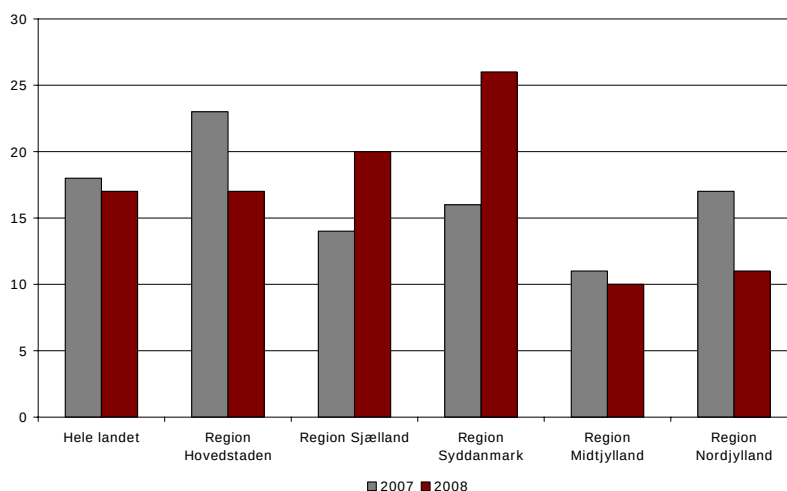
Innovation er en kilde til fornyelse på linje med iværksætteri. Men innovationsfornyelse kan ske i både nye og etablerede virksomheder. I 2008 var 44 % af de midtjyske virksomheder innovative. Det betyder, at de har introduceret nye produkter, processer, organiserings- eller markedsføringsmåder i treårsperioden op til og med 2008. Innovationsaktiviteten i Region Midtjylland ligger over landsgennemsnittet og på niveau med aktiviteten i Region Hovedstaden.

Figur 34. Andel innovative virksomheder, 2007 og 2008

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik.

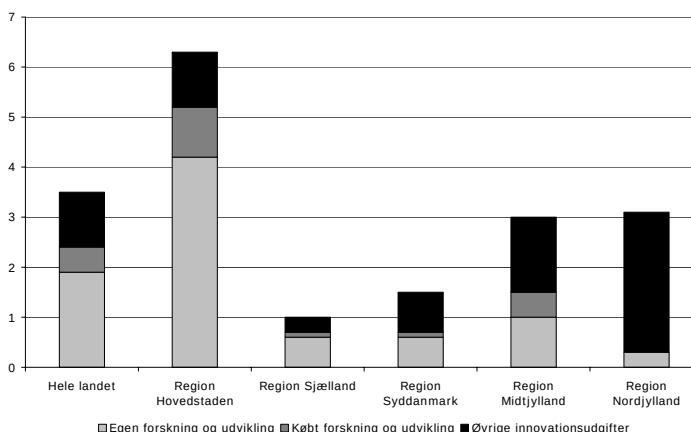
Hvis innovationsbegrebet indsnævres til udelukkende at omfatte produkt- og procesinnovation, var 33 % af de midtjyske virksomheder innovative i 2008. Nye varer og tjenesteydelser udgjorde i 2008 10 % af omsætningen i de midtjyske produkt- og procesinnovative virksomheder. Det er lavt sammenlignet med landsgennemsnittet og de øvrige regioner, og betyder, at nye varer og ydelser fylder mindre i porteføljen hos innovative midtjyske virksomheder, end de gør i resten af Danmark.

Figur 35. Andel af produkt- og procesinnovative virksomheders omsætning, der stammer fra nye varer og ydelser, 2007 og 2008

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik

De private midtjyske virksomheders udgifter til innovation udgjorde i 2007 2,9 % af det midtjyske bruttonationalprodukt. Det er en smule under landsgennemsnittet, som bliver trukket i vejret af meget høje innovationsudgifter i Region Hovedstaden. Det høje niveau for innovationsudgifter i Region Hovedstaden er primært drevet af høje udgifter til virksomhedernes

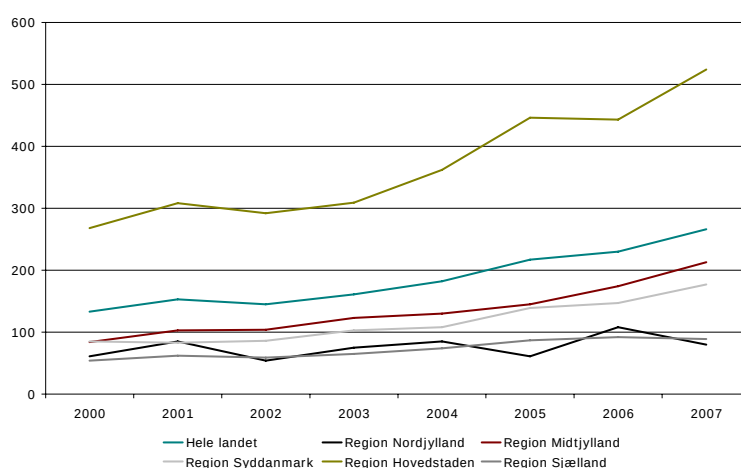

Figur 36. Private innovationsudgifter i % af BNP, fordelt på type, 2007

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank p.b.a. data fra Danmarks Statistik

egen forskning og udvikling. Branchestrukturen, med bl.a. store virksomheder inden for den forskningstunge medicinalindustri, er en væsentlig årsag til de høje innovationsudgifter i Region Hovedstaden. Ser man på de øvrige regioner, ligger Midtjylland og Nordjylland markant over Syddanmark og Sjælland m.h.t. innovationsudgifternes andel af det regionale bruttonationalprodukt. Men Midtjylland og Nordjylland har vidt forskellige sammensætninger af innovationsudgifterne, med en større andel forsknings- og udviklingsudgifter i Region Midtjylland end i Nordjylland. Det indikerer, at indholdet af formel viden i de midtjyske virksomheders innovation er højere end i de nordjyske virksomheder. I Nordjylland ligger tyngden i udgifterne på såkaldt "Øvrige innovationsudgifter", som bl.a. omfatter udgifter til tekniske forberedelser af nye produkter eller arbejdsgange; køb af avancerede maskiner, udstyr eller software til at frembringe nye produkter, ydelser, arbejdsgange eller produktionsprocesser; køb af eksterne rettigheder og anden ekstern viden; samt køb af konsulentytelser, f.eks. i form af undersøgelser af kunders behov.

Antallet af patentansøgninger er et andet udtryk for den nyskabelse, der sker i en region. Patenter bliver ikke nødvendigvis bragt til anvendelse i udviklingen af nye produkter, ydelser og processer, men kan betragtes som en beholdning af nye opdagelser i en region. Derved bidrager patenter også til billedet af den fornyelse, der sker i en region. Region Hovedstaden skiller sig ud fra de øvrige regioner med et markant højere antal europæiske patentansøgninger pr. mio. indbyggere. Her spiller medicinalindustriens tyngde i hovedstadsområdet også ind, da det er en meget patenteringsafhængig industri.

Figur 37. Udvikling i antal europæiske patentansøgninger pr. mio. indbyggere, 2000-2007

Kilde: Erhvervs- og Byggestyrelsens regionale statistikbank.

Ses der bort fra Region Hovedstaden, er Region Midtjylland den region, der har det højeste antal patentansøgninger pr. mio. indbyggere – og antallet er stigende.

Der tegner sig således et samlet billede af Region Midtjylland som en fornyelsesorienteret region, hvor der både er gode takter, men også rum for forbedring, hvis fornyelse skal være vejen til fortsat vækst og velstand i det midtjyske.